

TÖÖINSPEKTSIOON

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie: 31.12.2025 nr2-1/4368-1
Meie: 02.03.2026 nr 1.1-7/9-3

Koopia: ulla.saar@mkm.ee; johann.maevere@mkm.ee

Arvamuse andmine töövaidluste lahendamise seaduse muutmise väljatöötamiskavatsusele

Täname võimaluse eest avaldada arvamust töövaidluste lahendamise seaduse (TvLS) muutmise väljatöötamiskavatsusele (VTK).

VTK-s kavandatakse muudatusi, mis puudutavad peamiselt kahte valdkonda: 1) töövaidluskomisjonide (TVK) juhatajate värbamist, hindamist ja töö kvaliteedi tagamist ning 2) tööõnnetuste, kutsehaiguste ja tööst põhjustatud haiguste korral kahju hüvitamise nõuete menetlemist TVK-des.

1) TVK juhatajate hindamise, värbamise, sisseelamise ja TVK töö kvaliteedi tagamisega seonduvad murekohad

Tööinspeksioon (TI) tunnustab soovi toetada TVK-de juhatajaid ning korraldada selgemalt TVK-de juhatajate värbamine, töö kvaliteedi tagamine ja hindamine. TI toetab mõtet, et alustavatele TVK juhatajatele oleks tagatud sisseelamiseks mentor ja nende arengut toetaks koolitusprogramm ning leiab, et kehtiva regulatsiooni ülevaatamine nendes küsimustes on kahtlemata vajalik. Siinjuures peab TI oluliseks pöörata tähelepanu, et TI puuduvad vastavad ressursid (inim- ja finantsressurss) mentorluse ja koolitusprogrammiks. Leiame, et mentoriks saab olla piisavate teadmiste ja kogemustega TVK juhataja.

TI märgib, et TVK juhataja õiguslik asetus vajab põhjalikumat läbimõttlemist ning seaduse tasandil reguleerimist. TVK juhatajale kohaldub avaliku teenistuse seadus (ATS) TvLS-s sätestatud erisustega, kuid olemasolev regulatsioon ei ole piisav, et pakkuda õiguselgust isegi koolitusvajaduse hindamiseks ja rahuldamiseks.

TI pöörab siinjuures tähelepanu, et TvLS-ist ei selgu üheselt mõistetavalt, kuidas ja kellele TVK juhataja oma töös allub. Seaduse tasandil on selgelt ainult reguleeritud järgnev: TVK juhataja nimetab ametikohale ja vabastab ametikohalt valdkonna eest vastutav minister (TvLS § 7 lg 1).

TvLS § 4 lg 2 kohaselt on TVK TI juures asuv kohtuväline töövaidlusi lahendav organ. Sama paragrahvi lg 2 järgi on TVK sõltumatu ja lähtub otsuste tegemisel seadustest ning muudest õigusaktidest, Eestile siduvatest välislepingutest ja muudest töösuhteid reguleerivatest eeskirjadest, sealhulgas kollektiiv- ja töölepingutest. TvLS § 7 lg 1 järgi nimetab TVK juhataja ametikohale ja vabastab ametikohalt valdkonna eest vastutav minister.

TvLS § 7 lg 7 nimetab ATS-i sätteid, milliseid töövaidluskomisjoni juhatajale ei kohaldata. On tõsi, et nende sätete hulgas ei ole nimetatud ja seega kohaldub TVK juhatajatele ATS § 31, mille lg 1 näeb ette ametiasutuse kohustuse rakendada abinõusid ametniku ametialaste teadmiste ja oskuste arendamiseks, sealhulgas kavandama ametiasutuse eelarvesse selleks vajalikud vahendid. Samuti kohaldub ka ATS § 51 lg 3, mille kohaselt peab ametnik juhutama vahetu ja kõrgemalseisva juhi seadusega kooskõlas olevatest teenistusalastest juhustest ja korraldustest, samuti ametijuhendist. ATS § 31 lg 3 kohaselt otsustab ka ametniku koolitusel osalemise vajaduse vahetu juht või kõrgemalseisev juht. Nagu juba öeldud, ei ole TVK juhatajate puhul alluvussuhe üheselt mõistetav ning ei ole ka selgelt ja üheselt mõistetavalt (seaduse tasandil) reguleeritud millist ametiasutust (TI või Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium) arendamise kohustuslasena silmas peetakse.

TVK juhatajale ei kohaldata ATS § 30 lg-t 1, mis sätestab kord aastas vahetu juhi poolt vestluse korraldamise kohustuse, et selgitada muu hulgas välja ametniku koolitusvajadus. TI leiab, et siinkohal tekib järgnev vastusolu: Kuidas hinnata koolitusvajadust olukorras, kus koostöövestluse vorm (TvLS § 30) kui selline ei kohaldu.

VTK-s on TVK juhatajate koolitusevajaduse osas tõmmatud paralleele kohtunike koolitusega, aga samas peab silmas pidama, et kohtunike koolitusvajaduse selgitab välja ja koolituse tulemusi analüüsib kohtusüsteem ise (kohtute seaduse § 44 lg 3), mitte kohtute tehnilist tööd ja haldust toetav Justiits- ja Digiministeerium. Ka advokaadi täiendusõppe korraldamise otsustab Eesti Advokatuuri juhatus (AdvS § 34¹).

VTK-st võib mõista, et üks võimalus täienduskoolituse vajaduse hindamiseks oleks esimese kolme aasta jooksul

toimuva ametisse sobivuse hindamise tulemusel tehtavas analüüsis. Siiski ei paku see vastust küsimustele, kuidas seda hinnata pärast kolme aasta möödumist ja kas täiendav koolitusvajadus selgub siis üksnes eksimuste pinnalt.

Seetõttu oleks eraldiseisev ja selge regulatsioon TVK juhatajate koolitamise korraldamiseks kindlasti vajalik ja seda mitte üksnes alustavatele TVK juhatajatele, vaid täiendusõpe on kahtlemata vajalik ka pikemalt töötanud TVK juhatajatele.

Probleemne on VTK-s väljapakutud katseaja kohaldamine TVK juhatajatele. VTK-s on tehtud võimaliku lahendusena ettepanek kohaldada TVK juhatajatele sarnaselt kohtunikega kolmeaastast „katseaega“, mille jooksul hinnatakse jooksvalt tema sobivust ametisse ning kui selgub, et TVK juhataja ei sobi ametisse, oleks TI-l (vajadusel koostöös ekspertidega koosneva komisjoniga) võimalik teha ettepanek TVK juhataja ametist vabastamiseks. Jääb selgusetuks, kes ja kuidas hakkab TVK juhataja igapäevast tööd hindama. Kui ametist vabastamise ettepaneku tegemiseks kaasaks TI ekspertide komisjoni, siis arusaamatuks jääb, kes peaks hindama TVK juhatajate igapäevase töö kvaliteeti.

VTK-s märgitakse, et üheks võimaluseks TVK juhataja tööd hinnata on jälgida seda, kui palju TVK otsuseid kohtus tühistatakse. Olukorras, kus mõne TVK juhataja otsused pidevalt kohtus tühistatakse, võib VTK järgi kaaluda TVK juhataja ametist vabastamise võimaldamist. TI juhib tähelepanu, et kui isik ei nõustu TVK otsusega, on tal võimalik kohtusse pöörduda hagiavaldusega, mitte kaebusega töövaidluskomisjoni otsuse peale (TvLS § 58 lg-d 1 ja 2). Seega ei tühistata kohus TVK-de otsuseid, vaid lahendab sama töövaidlust hagi alusel.

TI leiab, et kuigi kehtiv hindamissüsteem, mille käigus hinnatakse TVK juhataja ametikohale sobivust kord kolme aasta tagant, ei pruugi alati täita oma eesmärki ega kajastada TVK juhataja tegelikku töö kvaliteeti, ei ole VTK-s väljapakutud lahendus TVK juhatajate hindamiseks samuti sobilik.

2) Tööõnnetusest, kutsehaigusest või tööst põhjustatud haigusest tingitud tervisekahjustuse, kehavigastuse või surma põhjustamisega tekitatud kahju hüvitamise vaidluste lahendamine TVK-s

TvLS eelnõu 407 SE seletuskirjas leiti, et tööõnnetuse aset leidmine ja kutsehaiguse tekkimine on tihedalt seotud töösuhetega ning poolte õiguste ja kohustustega, kuid tulenevalt tööõnnetusest ja kutsehaigusest tingitud kahju iseloomust ning vaidluse keerukusest ja pikaajalisusest ei ole töövaidluskomisjoni menetluses võimalik selliseid vaidlusi kiirelt ja lihtsustatud korras lahendada. VTK-st ei selgu, kuidas see küsimus ei ole enam aktuaalne ega oluline.

Teatavasti on selliste kahju hüvitamise nõuete lahendamine äärmiselt keeruline ning tugineb paljus kohtupraktikas arenenud seisukohtadele, kuna õigusaktid ei ole selles küsimuses piisavalt selged ja üksikasjalikud. Nendele probleemidele on juhitud tähelepanu ka õiguskirjanduses.¹ TI leiab, et tööõnnetusest, kutsehaigusest või tööst põhjustatud haigusest tingitud kahju hüvitamise vaidluste TVK-dele jätmine oleks ebasobiv olukorras, kus õigusteadlased pööravad tähelepanu regulatsiooni ebaselgusele ja puudustele, mis teeb selliste kahju hüvitamise nõuete esitamise ja lahendamise keerukaks, võttes arvesse töövaidluse lahendamise aega TVK-des ja TVK-de juhatajate juba olemasolevat töökoormust. Nagu ka VTK-s on märgitud, võib kutsehaiguste keerukama olemuse tõttu tekkida vajadus TVK-l pöörduda eriteadmistega isiku poole või tellida ekspertiisi. Isegi kui luua võimalus TVK menetluses ekspertiisi määramiseks, muudaks see vaidluse TVK keeruliseks ja pikaajaliseks, mis ei ole aga kooskõlas TVK menetluse lihtsuse, kiiruse ja väikeste kulude põhimõttega (TvLS § 13 lg 1).

TI on nõus, et tööõnnetuste ja kutsehaigustega seotud kahjuhüvitiste nõuete esitamine ja lahendamine peaks toimuma inimese jaoks selgemini ja kiiremini, kuid VTK-s pakutud lahendus viia need vaidlused TVK-desse, ilma et hüvitamise regulatsiooni selgemaks muudetakse, ei ole TI hinnangul põhjendatud ning vajab põhjalikumalt analüüsi.

Lugupidamisega

Kaire Saarep
peadirektor

Kristel Kängsepp
kristel.kangsepp@ti.ee

---

¹ Merle Malvet. Kahjuhüvitis tööõnnetuse ja kutsehaiguse korral. - Juridica, 2024, nr 9-10, lk 755-76.